

DRINKWATERBEDRIJF NEGEERT GEDUPEERDE KUSTBEWONERS

“PWN heerst als een dictator over de duinen”

Onbegaanbare duinpaden door hoog water | Fotografie: M. Roos

Door hoge grondwaterstanden in de duinen is ernstige schade ontstaan aan huizen, tuinen en gezondheid van bewoners. Veel duingebieden zijn bovendien onbegaanbaar geworden voor fietsers en wandelaars. Volgens drinkwaterbedrijf PWN is sprake van “een natuurlijk duinproces” door de vele regen. Marielys Roos, gemeenteraadslid en fractievoorzitter van Hart voor Bloemendaal, wijst echter het “wensnatuurbeleid” van de terreinbeheerder aan. “Er is een hele machtige lobby.”

Saskia Frederiks

Drinkwaterbedrijf Provinciale Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN) is terreinbeheerder van 7500 hectare natuurgebied, waaronder het Noord-Hollands Duinreservaat en het Nationaal Park Zuid-Kennemerland. De natuur kampte hier afgelopen winter met een abnormaal hoge en langdurige grondwaterstand. Gedupeerde bewoners kregen te maken met het leegpompen van kelders, stinkende ruimtes, stress, gezondheidsklachten en flinke materiële en financiële schade. Bezoekers waren in bepaalde delen van de duinen niet meer welkom.

“Natuur is niet zo natuurlijk. Het levert veel geld op. Het is een industrietak.”

Volgens PWN is er sprake van de “hoogste grondwaterstand sinds honderd jaar”, doordat er sinds vorig jaar september extreem veel regen is gevallen. Volgens woordvoerder Gert Jan Vreken “meer dan 2,5 keer zoveel als normaal”. Volgens hem zijn de duinen juist gebaat bij dit soort “dynamische omstandigheden. Dus de natuur heeft hier niet onder te lijden”. Gedupeerde bewoner Linda van der Valk stelt dat dit “niet het complete beeld” is. Zij is tevens ecologe en vertelt

dat er in 1998 ook sprake was van extreme neerslag, “maar toen waren de problemen marginaal”. Zij verwijst naar het stopzetten van de duinwaterwinning in 2002 om het duinwater weer op peil te laten komen, terwijl PWN water uit het IJsselmeer haalde en in de duinen ‘infiltrerde’. Volgens de ecologe werden woonhuizen met subsidie waterdicht gemaakt en bleef grondwateroverlast grotendeels uit.

“Het grondwatersysteem reageert traag. Geohydrologen zeggen dat het grondwatersysteem pas na dertig jaar stabiliseert”, aldus Van der Valk, die zich afvraagt of de komende tien jaar gevreesd moet worden voor nog hogere grondwaterstanden. Ze laat aan de hand van de grondwaterportal van Velsen, waar gemeente IJmuiden onder valt, zien dat in IJmuiden de grondwaterstand op sommige plekken 4 meter hoger is dan in 1974. Van der Valk vindt het “te simpel om te stellen dat de duinen wel tegen deze hoeveelheid water kunnen, omdat het een ‘natuurlijk systeem’ is”. Volgens haar is menselijke beïnvloeding van de duinen sterk toegenomen. “Er vindt zeer hoge stikstofdepositie plaats, er wordt begraaasd, geplagd, gekapt, er worden zandsuppleties voor de kust toegepast, waterpeilen in aangrenzende peilgebieden worden hoger gezet en er is heel veel gebouwd rond de duinen. Hoe natuurlijk is het duinsysteem nog?”

Met de stopzetting van waterwinning uit de duinen zijn ook veel duinrellen gedempt. Waar het water vanuit de duinen eerst natuurlijk kon wegstromen, kan dat niet meer.

De website duinenemensen.nl meldt daarover: “Het ontbreken van duinrellen draagt steeds vaker bij aan grondwateroverlast in de binnenduinzandzone. Niet alleen in kelders, maar ook in tuinen en in woningen, vooral als die geen geïsoleerde betonnen vloerconstructies hebben, maar houten vloerconstructies. Daar kan water uit kruipruimtes bovenliggende woonruimtes bereiken en zo tot overlast leiden.” PWN-woordvoerder Vreken zegt echter dat er geen verband is “tussen het stopzetten van de waterwinning in De Kennerduinen – twintig jaar geleden – en de huidige hoge grondwaterstanden. Op lokaal niveau kijken we, vaak op verzoek en samen met particuliere eigenaren, of het herstellen van duinrellen zinvol is.” Gemeenteraadslid en fractievoorzitter van Hart voor Bloemendaal Marielys Roos zegt dat gemeentes niet boven op duinrellen en waterlopen hadden moeten bouwen. “De duinwaterbel is inmiddels volledig verzadigd. Duinen zijn helemaal vol. Elke druppel die erbij komt, blijft er bovenop liggen”. De grondwateroverlast is volgens haar een logisch gevolg van het gevoerde beleid. “PWN heerst als een dictator over de duinen.”

In het Masterplan Regeneratie Duinvalleien NPZK uit 1998 van PWN, Vereniging Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer staat welk soort natuur zij willen realiseren voor het duingebied. Het raadslid noemt dit “wensnatuur” met “een hele machtige lobby”. Roos: “Natuur is niet zo natuurlijk. Eerst wordt natuur gecreëerd, verandering wordt met

subsidie tegengegaan en dan blijven ze ingrijpen. Het levert veel geld op. Het is een industrietak.”

Jan Stam, duo Statenlid bij de Provincie Noord-Holland, ervaart soortgelijke problemen in het duingebied in zijn regio in Egmond aan Zee. “Er staan tientallen vakantiehuizen met water in de kelders. Daar

is ook een landjesvereniging, waar ik zelf ook lid van ben, met tientallen duinlandjes. Alle moestuinen staan er nu onder water, daar kan het hele seizoen niets meer gedaan worden. Mensen kunnen ook de duinen niet meer in, dus toeristen en recreanten blijven weg. Al met al gaat het in Egmond echt om tonnen schade. Midden in het duingebied van PWN is een oud zeedorplandschap, een heel bijzonder gebied dat is ontstaan door de natuur, de duinnatuur en menselijk ingrijpen. Volgens de plannen van het PWN moet het ‘Zeedorplandschap’ behouden blijven, maar door nu niet in te grijpen halen ze dat zelf onderuit.” Volgens hem is het probleem dat niemand de verantwoordelijkheid neemt voor de situatie zoals die nu is: “We hebben te maken met terreinbeheerder PWN, grondeigenaar de provincie, de gemeente en het Hoogheemraadschap”. Hij betreurt de gemakkelijke houding van PWN die volgens hem blijft steken in ‘het is het klimaat’. “PWN maakt zich niet zo druk, krijgen wij het gevoel. Egmond aan Zee is een oude vissersplaats waar je de onvrede voelt stijgen.”

Tijdens de commissiebijeenkomst bij de provincie op 15 april zijn diverse noodkretten geslaakt, waaronder die van Van der Valk. Mede daardoor staat de grondwateroverlast op de agenda bij de volgende commissievergadering op 27 mei. Stam heeft de provincie gevraagd wie verantwoordelijk is voor de overlast. Hij is ondertussen bezig meer technisch inzicht te krijgen in de situatie. “Mensen moeten nu zelf maatregelen nemen. Het water

is niet over vijf weken weg. Ik schat in dat we hier zeker nog tot in juli met hoog grondwater zitten. Het is gewoon te veel.”

Bloemendaals raadslid Roos vindt de situatie voor de natuur schrijnend. “Het lijkt wel een moerasgebied. Ik zie rottende bomen en boomwortelen. Het erge is dat de natuur met echt oude bomen waar geen wortel meer aanzit, nu omvalt.” Gedupeerde bewoners staan volgens Roos dagelijks water uit kantoor, kelder of tuin weg te pompen en krijgen last van schimmel. In veel gevallen een fikse adertlating voor woning, gezondheid en financiën. Ook Van der Valk vecht al vier maanden dagelijks tegen het grondwater bij haar thuis in IJmuiden. “Ik ben niet de enige, honderden woningen regionaal, meer dan 100.000 woningen landelijk. De verzekering vergoedt niets. De Waterwet laat ons in de kou staan. Wat is de omvang van de schade? Landelijk gaat het om meer dan 3 miljard euro in één winter. Een verborgen ramp. De burger kan niet op tegen zoveel grondwater. Het gevoel van onmacht en onveiligheid is groot. Veel mensen hebben, net als ik, last van nachtmerties”. Volgens Van der Valk zou tien jaar na het stoppen van de grondwaterwinning geëvalueerd worden. “Dat is niet gebeurd. De provincie zou een vinger aan de pols houden.” De IJmuidense hoopt dat provincie Noord-Holland alsnog in actie komt.

Op PWN lijkt Van der Valk vooralsnog niet te hoeven rekenen. PWN gaat volgens Vreken bij grondwaterproblemen wel in gesprek met gedupeerden binnen het beheergebied van PWN, maar alles daarbuiten valt “niet onder de verantwoordelijkheid van PWN en hebben wij niet in beeld”. PWN-waterdeskundige Lucas Borst verwacht dat de grondwaterstanden in het duin omhoog gaan. Op sommige plekken is volgens hem een meter stijging sinds 1960 gemeten en zal die trend de komende jaren en decennia doorzetten. “We onderzoeken nu hoe het klimaat en de grondwaterstanden in de komende decennia het duingebied gaan beïnvloeden.” Maar, merkt hij op: “Als PWN kunnen we het grondwater in het duin eigenlijk niet beïnvloeden. We zijn verantwoordelijk voor schoon drinkwater en gezonde natuur, maar niet voor de grondwaterstand in het duin.” ■

Fotografie: Anja Wiers

“Wensnatuurbeleid” beschadigt Nederlands duingebied

In de Nederlandse duinen is ernstige schade ontstaan aan huizen en tuinen door de hoge grondwaterstand. Het levert sommige bewoners zelfs gezondheidsproblemen op. Voor veel fietsers en wandelaars zijn duingebieden onbegaanbaar geworden. Gemeenteraadslid en fractievoorzitter van Hart voor Bloemendaal Mariëlys Roos wijt het aan het “wensnatuurbeleid” van de natuurbeheerders, vertelt zij aan De Andere Krant.

Saskia Frederiks

Doordat organisaties als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en PWN zich rond het millennium nadrukkelijk zijn gaan bemoeien met natuur, is deze inmiddels “niet zo natuurlijk meer”, stelt Roos. “Eerst wordt natuur gecreëerd, verandering wordt met subsidie tegengegaan en dan blijven ze ingrijpen. Het levert veel geld op. Het is een industrietak.”

Geduceerde bewoner Linda van der

Valk, tevens ecologe, vreest dat de toenemende menselijke bemoeienis oorzaak is van de waterschade. “Er vindt zeer hoge stikstofdepositie plaats, er wordt begraasd, geplagd, gekapt, er worden zandsuppleties voor de kust toegepast, waterpeilen in aangrenzende peilgebieden worden hoger gezet en er is heel veel gebouwd rond de duinen. Hoe natuurlijk is het duinsysteem nog?”

Er zijn duinrellen gedempt nadat de duinwaterwinning twintig jaar

geleden is stopgezet. Volgens Roos kan daardoor water vanuit de duinen niet meer goed wegstromen. “De duinen zijn helemaal vol. Elke druppel die erbij komt, blijft er bovenop liggen.”

“Al met al gaat het in Egmond echt om tonnen schade”

PWN verwacht dat de grondwaterstanden de komende decennia verder stijgen, maar lijkt zich daarover niet druk te maken. Volgens het drinkwaterbedrijf is er namelijk sprake

van “een natuurlijk duinproces”. Waterdeskundige Lucas Borst: “Als PWN kunnen we het grondwater in het duingebied eigenlijk niet beïnvloeden. We zijn verantwoordelijk voor schoon drinkwater en gezonde natuur, maar niet voor de grondwaterstand in het duin.”

► “PWN heerst als een dictator over de duinen” P3

In verband met Koningsdag wordt deze krant, als de posterijen meewerken, eenmalig op vrijdag bezorgd. Volgende week zal de krant weer op zaterdag op de mat vallen.